

AANTEKENEN

College van B en W
Postbus 202
1000 AE Amsterdam

cc: Gemeenteraad

BRANDBRIEF

Amsterdam, 12 februari 2020
Betreft: rondleidingenbeleid

Geacht College,

Op 31 januari 2020, na bijna 4 maanden, reageerde Wethouder Economische Zaken Everhardt op het raadsadres van Ondernemersvereniging Oudezijds Achterburgwal (OVOA) inzake het onnavolgbare gemeentebeleid ten aanzien van rondleidingen in het wallengebied. De inhoud van de brief stelt ondernemers teleur.

De Wethouder beroept zich, evenals zijn voorganger, op een in 2018 verricht onderzoek naar 'Rondleidingen in Amsterdam Centrum' door Strabo, een onderzoeksbureau waarvan mede-eigenaar Hans van Tellingen op 3 september 2018 in Het Parool heeft gepleit voor een verbod op prostitutie.

“Verbied ook de prostitutie op de Wallen. Prostitutie is in Nederland legaal zolang het gaat om vrijwillige seks tussen volwassenen. Gedwongen prostitutie is echter strafbaar. Misstanden zoals seksueel geweld en verkrachting komen vaak voor in de prostitutie. En die misstanden kunnen worden aangetoond. Zodat tot sluiting kan worden overgegaan van de werkplekken. Alleen al vanuit het oogpunt van de mensenrechten is prostitutie onwenselijk. Onvrijwillig werk dat op slavenarbeid lijkt, dat dienen wij als maatschappij niet goed te keuren.”

<https://www.parool.nl/opinie/-focus-op-de-kwaliteitstoerist-en-op-je-eigen-bewoners~a4603900/>

Dat een winkelcentrumonderzoeker zich mengt in het publieke debat over prostitutie op de Wallen is op zichzelf al hoogst merkwaardig. Nog vreemder is het dat uitgerekend aan een onderzoeker die prostitutie op de Wallen wil verbieden, opdracht is gegeven om onderzoek te verrichten naar rondleidingen op de Wallen.

Alleen onderzoeksresultaten van een onafhankelijk onderzoek, zonder enige schijn van vooringenomenheid, kunnen aan de motivering van een nieuw rondleidingenbeleid bijdragen. Dat is het Strabo-onderzoek, waaraan de Wethouder refereert, nadrukkelijk niet! Door OIS gehouden

buurtenquêtes, waarbij deelname afhankelijk is van aanmeldingen, zijn evenmin neutraal en representatief.

Ondernemers verenigd in Ondernemersvereniging Oudezijds Achterburgwal zijn niet bij het Strabo-onderzoek of enig ander onderzoek naar rondleidingen betrokken geweest. OVOA is dit jaar opgegaan in BIZ Burgwallen dat qua belangenbehartiging een veel groter gebied bestrijkt. Wij roepen het College met klem op om de inhoud van deze brandbrief goed tot u te laten doordringen voordat u een besluit neemt over de rondleidingen.

‘Strengere regels’

In april 2018 zijn reeds ‘strengere regels’ uitgevaardigd voor het geven van rondleidingen in het Wallengebied. Elke gids die meer dan vijf personen rondleidt, moest vanaf dat moment beschikken over een ontheffing en zich houden aan strikte regels: groepsgrootte van maximaal 20 personen, niet stilstaan op drukke plekken, respect hebben voor bewoners, op plekken met raamprostitutie alleen stilstaan met de rug naar de prostituees en geen geschreeuw. Na 23.00 uur mochten geen tours meer worden georganiseerd, en er kwam een verbod op het fotograferen van sekswerkers.

Ruim 5 maanden later, op 27 augustus 2018, meldde Het Parool dat volgens opgaaf van de gemeente in totaal 1733 gidsen een ontheffing of vergunning hadden aangevraagd. Er werden geen eisen aan de ontheffing gesteld. Iedereen die om een ontheffing vroeg heeft die gekregen. Dat verklaart het hoge aantal verleende ontheffingen. In de eerste 5 maanden dat de nieuwe regels van kracht waren, zijn volgens Het Parool slechts 5 boetes uitgedeeld.

Raadsadres OVOA

Zonder het effect van de vanaf april 2018 geldende ‘strengere regels’ te evalueren, kondigde de gemeente een jaar later alweer nieuwe maatregelen aan middels een ‘wijziging APV rondleidingen Wallengebied’. In de motivering van de nieuwe maatregelen stelde de gemeente onder meer dat ondernemers nog steeds grote overlast zouden ondervinden van rondleidingen. Dat was klinkklare onzin. Ondernemersvereniging Oudezijds Achterburgwal (OVOA) reageerde als volgt:

‘Als officiële vertegenwoordiger van ondernemers in het Wallengebied zijn wij verbaasd dat in de motivering wordt gesteld dat ondernemers thans “grote overlast” van rondleidingen zouden ondervinden. Dat is nadrukkelijk niet het geval! Zeker niet na de regels die in april 2018 zijn ingegaan, zoals het beperken van de grootte van de groepen tot maximaal 20 personen en het niet meer stilstaan op plekken waar het druk is.

Sterker nog, veel hardwerkende wallenondernemers - die jarenlang zijn gestigmatiseerd in het kader van Project 1012 - hebben er belang bij dat het ware verhaal over de Wallen wordt verteld, en zijn er daarom ook voorstander van om (voormalige) sekswerkers te betrekken bij die rondleidingen. De bewering, zonder enige onderbouwing, dat naast bewoners ook ondernemers “grote overlast” van rondleidingen ondervinden, zonder dat navraag is gedaan bij onze ondernemersvereniging, stuit ons tegen de borst.’

Wethouder Udo Kock

De gemeente trok zich van de klacht van OVOA niets aan en liet daarmee blijken lak te hebben aan de opinie van ondernemers in het Wallengebied. Twee weken later legde de verantwoordelijk Wethouder Udo Kock in Het Parool uit waarom de extra maatregelen in werkelijkheid zijn bedacht:

"We vinden het niet meer van deze tijd dat mensen naar sekswerkers koekeloeren."

In hetzelfde artikel meldt Het Parool: *'Het gemeentebestuur stelt een verbod in voor alle rondleidingen op de Wallen. In de rest van het centrum worden de tours aan banden gelegd. De maximale omvang gaat naar vijftien personen en na 19.00 uur zijn rondleidingen taboe.'*

Nieuwe regels per 1 april 2020

Op 22 augustus 2019 stuurde de gemeente een brief aan de ruim 1700 gidsen die een ontheffing hadden gekregen om rondleidingen te geven op de Wallen. In de brief wordt onder meer gesteld dat de verleende ontheffing geldig blijft tot 1 april 2020 en dat daarna de volgende nieuwe maatregelen worden ingevoerd:

- Uitbreiding ontheffingsstelsel rondleidingen naar heel stadsdeel Centrum
- Verbod op rondleidingen langs prostitutieramen
- Het verkleinen van de maximale groepsgrootte van 20 naar 15
- Een verbod op gratis rondleidingen en het ronselen van deelnemers
- Het verplicht stellen van een Kamer van Koophandel nummer bij de aanvraag van een ontheffing
- Het invoeren van kwaliteitseisen voor gidsen
- Het invoeren van gemakkelijkhedenretributie (VMR) voor deelnemers aan rondleidingen

Deze set aan nieuwe maatregelen, zonder eerst de in april 2018 ingestelde regels te evalueren met gidsen, sekswerkers en ondernemers, is duidelijk bedacht vanachter een bureautafel zonder enige praktijkkennis. Hoe de nieuwe situatie er vanaf 1 april 2020 uit gaat zien, laat zich raden: talloze groepen en individuele bezoekers trekken zonder gids de buurt in, allemaal fotograferend met een iPad of mobiele telefoon zonder dat iemand ze aanspreekt. Er worden Wallenspeurtochten en do-it-yourself kroegentochten georganiseerd, grote groepen staan stil in stegen of op de gracht. De overlast neemt alleen maar toe. Ook voor de sekswerkers zal dat geen verbetering zijn.

Reactie op raadsadres OVOA

In het hiervoor genoemde raadsadres heeft OVOA in september 2019 nog getracht het College op andere gedachten te brengen. OVOA heeft het College zelfs handvatten aangereikt om ten aanzien van rondleidingen in het Wallengebied tot een weloverwogen en goed doordacht beleid te komen. Helaas zonder resultaat. In zijn reactie op het raadsadres laat Wethouder Everhardt doorschemeren dat, behalve de beperkingen en voorwaarden die al van toepassing zijn in de nieuwe ontheffing, geen van de door ondernemers aangedragen maatregelen en aanbevelingen worden overgenomen in het nieuwe beleid. De besluitvorming ten aanzien van de rondleidingen blijkt een top-down proces, waarbij het besluit vooraf al vaststaat. Anders valt deze houding niet te verklaren.

Als ondernemers, waarvan velen al decennialang in het Wallengebied actief zijn, leggen we het graag nog een keer uit.

De feiten

Er is een duidelijk onderscheid tussen ongeorganiseerde groepen die massaal door de buurt lopen, waaronder pubcrawls en 'free tours', en georganiseerde rondleidingen met ervaren professionele gidsen. Alleen de eerstgenoemde groepen, zonder deskundige gids, zorgen voor overlast. Elke ondernemer en bewoner in het Wallengebied kan dat beamen. Bij lokale professionele gidsen gaat een Wallentour over het oudste en meest diverse stadsdeel van Amsterdam. Het gaat over geschiedenis, architectuur, kunst, ondernemerschap, barmhartigheid en andere Amsterdamse waarden. Het voorgenomen nieuwe beleid van de gemeente zorgt ervoor dat het verhaal van het meest multiculturele en tolerante stadsdeel ter wereld alleen nog verteld kan worden in een tour aan rijke mensen die een privé tour voor max. 4 personen kunnen betalen. Dat kan niet de bedoeling zijn.

Doordat de gemeente in haar eerdere maatregelen geen onderscheid maakte tussen een free tour operator en een normale operator, heeft dit onbedoeld tot gevolg gehad dat free tour gidsen in plaats van met minstens 40 personen nu met meerdere kleinere groepen de buurt in trekken, soms met wel 4 of 5 groepen achter elkaar. De tours beginnen tegelijk en hebben dezelfde route. Hierdoor is het gevoel van overlast groter geworden, zonder dat de gemeente dit door lijkt te hebben.

Niet de Nutella-winkels en Argentijnse steakrestaurants, maar de kleine en middelgrote ondernemers die passen bij het eigenzinnige karakter van de buurt, worden de dupe van het nieuwe rondleidingenbeleid dat de gemeente voor ogen staat. Neem bijvoorbeeld The Upcycle Store; zij upcyclen Amsterdams afval tot leuke design producten. Momenteel draaien zij voornamelijk op lokale gidsen die groepen aanleveren. Hierdoor krijgen zij de kans hun producten te verkopen, en met deze verkoop Nederlandse designers, mensen met mogelijkheden en re-integratieprojecten, te steunen. Op deze manier wordt Amsterdams afval gerecycled, en organiseren zij wereldwijd workshops hoe mensen dit zelf kunnen doen in hun eigen land.

Suggesties vergunningvoorwaarden

Ervaren professionele gidsen zijn verreweg te prefereren boven amateurs en 'free tours'. Dat staat buiten kijf. Uitsluitend professionele gidsen met bewezen kennis van de historie van de oude binnenstad zouden voor een vergunning in aanmerking moeten komen. Dit kan door niet alle vergunningaanvragen zonder meer te honoreren zoals tot nog toe is gebeurd, maar door aan een rondleidvergunning strikte beperkingen en voorwaarden te verbinden, zoals:

- Begrenzen van het aantal te verlenen vergunningen (ter vergelijking: in Venetië zijn slechts 230 vergunningen verleend om er rondleidingen te geven tegenover ruim 1700 in Amsterdam);
- Regels die eerder in een convenant met gidsen zijn afgesproken, opnemen als voorwaarden in de rondleidvergunning;

- Rondleidingen mogen uitsluitend plaatsvinden tussen 10.00 uur en 22.00 uur (de ervaring leert dat ná 22.30 uur de druk op de buurt toeneemt, met name in het weekend);
- Maximale grootte van de groep beperken tot 15 personen;
- Elke gids dient te beschikken over een bedrijfsadres in de buurt van waaruit de rondleidingen starten (eigendomsbewijs of huurcontract tonen bij aanvraag);
- Kwaliteitseis koppelen aan feitenkennis van de historie van de buurt en opnemen hoe de feitenkennis wordt gecontroleerd en op welke wijze dit geschiedt;
- Voorafgaand aan elke rondleiding: verplichte briefing aan de deelnemers van een rondleiding van de gedragsregels in de buurt (geen foto's maken prostituees e.d.);
- Na elke rondleiding: logboekregistratie en melden van eventuele problemen;
- Door Mystery Guests laten controleren of de vergunningvoorwaarden worden nageleefd. Zo niet, volgt eerst een waarschuwing, daarna een boete en bij de derde keer intrekking.
- Leges instellen voor elke aanvraag ter dekking extra kosten gemeente.

Wij zijn ervan overtuigd dat met het integreren van al deze nieuwe regels een inzichtelijk en weloverwogen Amsterdams rondleidingenbeleid kan worden vormgegeven waarbij er nog steeds rondleidingen op de Wallen kunnen plaatsvinden en de overlast in onze buurt – anders dan de door u ingezette weg – niet groter maar kleiner zal worden.

Hoogachtend,

Cor van Dijk
voorzitter